

Vojenskopolitické závěry XVII. sjezdu KSČ

„Výsledky, kterých naše strana a pracující lid dosáhly při budování rozvinuté socialistické společnosti, naplňují příslušníky armády oprávněnou hrdostí a inspiroují je k obětavé službě vlasti. Plně se stavějí za politickou linii strany, bezvýhradně podporují její vnitřní i zahraniční politiku. Unědomují si, že hospodářský a morálně politický potenciál vlasti, umocněný svazky nerozborného přátelství a spolupráce se zeměmi socialistického společenství, zejména se Sovětským svazem, tvoří základ obranyschopnosti naší země.“

(Z vystoupení ministra národní obrany ČSSR generálplukovníka M. Václavíka na XVII. sjezdu KSČ. Rudé právo, 28. 3. 1986, s. 6.)

XVII. sjezd KSČ se stal významným mezníkem v dějinách naší strany, společnosti i armády. K vrcholnému jednání komunistů se přistupovalo s příznivou bilancí a v příznivé vnitropolitické atmosféře. Linie hospodářské a sociální politiky, kterou přijal XVI. sjezd strany, byla v podstatě splněna, pokročilo se v intenzifikaci ekonomiky, vzrostla produktivita práce, upevnila se sociální jistoty pracujících.

Pro KSČ bylo nesmírně cennou devizou, že se konal v atmosféře nedávno skončeného XXVII. sjezdu KSSS, který byl označen za sjezd práce a míru, vysoké mravnosti a humanismu, náročnosti a leninské zásadovosti, za sjezd tvůrčího leninismu. Sjezd KSČ se mohl opřít o hlubokou analýzu situace a přijaté úkoly, které vycházejí z Programu sovětských komunistů.

Jednání a především závěry XVII. sjezdu KSČ představují ucelené vyjádření nejvýznamnějších teoretických a praktických problémů budování a obrany naší společnosti. Zároveň ukazují cesty dalšího prohlubování vedoucí úlohy strany jak v současnosti, tak s přihlédnutím k historické perspektivě. Obsahují jasnou marxisticko-leninskou analýzu dosažených výsledků a hlavních tendencí vnitřního života s jejich průmětem do mezinárodních souvislostí. Poskytují teoretické zobecnění, vytyčují konkrétní, mobilizující

cíle, formulují realistická východiska a současně nás vyzbrojují argumenty o přednostech reálného socialismu, o cestách dalšího budování a obrany naší společnosti.

Strategická linie strany, přijatá na XVII. sjezdu KSČ, obsahuje dva nedílně spojené úkoly: urychlení sociálně ekonomického rozvoje a boj za udržení míru. Oba tyto úkoly se navzájem podmiňují a zároveň v té nejobecnější rovině vyjadřují plnou podstatu zaměření vojenské politiky strany v současné době do oblasti řešení otázek vztahu války a míru, upevňování obranyschopnosti socialismu a výstavby československých ozbrojených sil, jejichž jádro tvoří Československá lidová armáda.

V politické zprávě XVII. sjezdu KSČ je rozebrána podstata procesů probíhajících ve světě, které jsou mnohotvárné a rozporné. Jejich rozpornost vyplývá z rozdělení světa na dva protikladné společenské systémy, jejich mnohotvárnost pak z nových objektivních i subjektivních podmínek. Svět je však nejenom rozporný, ale má i řadu společných momentů. Vyplývají z otázek a problémů, které musí řešit všechny země bez ohledu na své společenské zřízení.

Jaderná epocha nás v první řadě nutí, abychom z řady nových hledisek studovali zejména hlavní problém naší doby, problém války a míru. Vyplývá to z mnoha okolností. Především z toho, že vývoj zbraní a vojenské techniky dosáhl stupně, který ohrožuje samotnou lidskou existenci.

Vojenské výdaje, které nyní ve světě dosahují těžko představitelné výše 800 mld. dolarů ročně, svým růstem dokonce předstihují dynamiku světového hospodářského produktu. Rostou světové arzenály zbraní, které svou ničivostí mnohonásobně převyšují potřeby obrany. Úměrně také rostou rizika, že se člověk může stát rukojmím složitě vojenské techniky, že může dojít k tragickému válečnému konfliktu v důsledku jejího selhání. Jsme častými svědky různých havárií ponorek s jaderným pohonem a bombardovacích letounů, náhodného odpálení raket apod., jejichž možné následky není nutné komentovat. Tyto a další momenty je třeba brát v úvahu.

Politická zpráva ÚV KSČ XVII. sjezdu došla k závěru, že v současném světě probíhá střet dvou protichůdných tendencí a přístupů k otázce války a míru. V důsledku agresivní militaristické politiky imperialismu je mezinárodní situace napjatá. Ve snaze oslabit socialismus, dosáhnout vojenskostrategické převahy, pokusit se i o revanš, stupňují militaristické kruhy, především USA, horečné zbrojení včetně úsilí o militarizaci kosmu. Proti této dobrodružné linii stojí důsledná mírová politika socialistických zemí.

Tato politika vychází z leninského principu mírového soužití zemí s různým společenským zřízením. Mírové soužití v současných podmínkách znamená odmítnout válečný konflikt jako prostředek při řešení sporných problémů, upustit od pokusů získat vojenskou převahu, od snah zvítězit nad druhou stranou v horečném zbrojení tak, jak se o to pokoušejí imperialistické státy v čele s USA.

Mírový program Sovětského svazu vytváří pro lidstvo jedinečnou příležitost. Mají-li národy vstoupit do nového tisíciletí bez obav o svou budoucnost, nesmí být tato historická příležitost promarněna.

Na XVII. sjezdu KSČ byla také zvýrazněna idea jednoty budování a obrany socialistické vlasti. Byl zdůrazněn rozhodující význam vedoucí úlohy strany při zabezpečování spolehlivé obrany socialismu a velká závislost mezi výstavbou socialismu a možností

jeho obrany. Sjezd potvrdil, že problematika budování a obrany socialismu se dostala v posledních letech do kvalitativně i kvantitativně nové polohy, což souvisí na jedné straně s výrazným upevňováním vojenské síly imperialismu a používáním ozbrojeného násilí v jeho politice, na druhé straně s vyšším všestranným rozvojem socialistických zemí v politické, ekonomické i morální oblasti a upevňováním jejich obranné síly, což vytváří příznivé podmínky pro udržení rovnováhy sil ve světě a pro spolehlivé zabezpečení obrany socialismu a světového míru.

Základním východiskem vojenské politiky KSČ je trvalé upevňování přátelství a soustavné prohlubování spolupráce s bratrskými socialistickými státy, především se Sovětským svazem. Socialistické společenství je v dnešním světě mohutnou silou. V tomto směru je na místě připomenout si jeho nebývalou mírovou ofenzívu, která logicky navazuje na mírový program KSSS a ostatních socialistických států uplynulých let. Jen od počátku roku 1986 do současné doby lze napočítat na dvě desítky důležitých mírových iniciativ Sovětského svazu a ostatních bratrských socialistických států včetně ČSSR. Tato ofenzíva, četnost, komplexnost, rozsáhlost a hloubka myšlenek obsažených v mírových iniciativách tohoto roku ukazuje vědomí vysoké odpovědnosti států socialistického společenství za osudy lidské existence. Je vyjádřením společného úsilí socialistických států v boji za mír a obranu socialismu. Zároveň objasňuje nejširší světové veřejnosti podstatu reakčních snah imperialismu.

Bez socialistického společenství dnes nemůže být řešen ani jeden problém mezinárodní a většina otázek vnitřní politiky KSČ. Vzájemná a stále se prohlubující spolupráce v oblasti zahraniční, hospodářské, sociální, vojenské, kulturní a jiné politiky strany a státu, její integrace a vzájemné propojování se stalo nezbytným požadavkem doby. Proto XVII. sjezd KSČ také zdůraznil, že strana učiní vše pro další upevňování semknutosti a síly socialistického společenství. V této souvislosti vystupuje do popředí potřeba urychleného a všestranného využívání předností socialismu jak v jednotlivých zemích, tak i v rámci celého společenství. Jedině touto cestou je možné posilovat obranyschopnost zemí socialistického společenství a zejména ČSSR.

Celá řada zahraničních politických akcí v době mezi XVI. a XVII. sjezdem KSČ svědčí o rostoucí prestiži a autoritě ČSSR, o mírové angažovanosti naší strany a státu. Tato skutečnost je zároveň důkazem rostoucího sepětí vojenské a zahraniční politiky KSČ. Žádný z předchozích sjezdů strany tak nezdůrazňoval nutnost sepětí zahraniční a vojenské politiky, jako XVII. sjezd KSČ. Vojenská politika KSČ vychází z faktu, že bezpečnost není již dnes možné řešit tradičním pojetím, které se spolehalo až dosud pouze na paritu sil jako faktor vojenskopolitického zadržování, ale komplexním politickým programem vybudovaným na skutečně celistvém systému mezinárodní bezpečnosti, založené na zcela nových politických, ekonomických, právních, humanitárních a morálních základech.

Souvislost intenzivního rozvoje národního hospodářství ČSSR, sociálního zabezpečení občanů a posilování obranyschopnosti země, jak zdůraznil XVII. sjezd KSČ, lze stručně charakterizovat jako další pokračování procesu ekonomizace politiky a politizace ekonomiky. Významným faktorem tohoto procesu je odhodlání bratrských socialistických států v rostoucí míře sjednocovat své úsilí s cílem dosáhnout dynamického hospodářského a sociálního rozvoje na základě urychlování vědeckotechnického pokroku a dalšího zvyšování životní úrovně lidu. Velký význam v tomto směru je přikládán co nejrychlejší realizaci opatření k rozšíření hospodářské a vědeckotechnické spolupráce a kooperace a k prohloubení socialistické ekonomické integrace. Změněné vnitřní i vnější hospodářské i vojenskopolitické podmínky, potřeba posilování obranyschopnosti ČSSR

*dosvěd, že
je o
militarizaci
přímou
a. almu*

i ostatních bratrských socialistických zemí, si tento trend přímo vynutily. Celá řada opatření přijatých v tomto směru je důkazem rostoucích vazeb mezi hospodářskou a vojenskou politikou KSČ. Jsou zároveň i důkazem snahy o urychlené a všestrannější využívání předností socialismu jak v ČSSR, tak i v rámci celého socialistického společenství. Hledají se stále nové, účinnější formy spolupráce ve všech oblastech — v politické, ekonomické a ideologické. Znamená to zdokonalit i mechanismus a metody činnosti Varšavské smlouvy a Rady vzájemné hospodářské pomoci v zájmu zabezpečování obrany, koordinace zahraniční politiky a všestranného rozvoje socialistické ekonomické integrace.

Spolehlivá obrana může být zajištěna pouze prohloubením jejího internacionálního charakteru a především spoluprací ČSSR a ostatních socialistických zemí se SSSR, který vzhledem ke své ekonomické a vojenské síle objektivně představuje jádro obranného systému socialistického společenství. Proto také materiální základna obrany ČSSR se opírá v plné míře o materiálně technický potenciál nejen naší země, ale i ostatních socialistických států, především pak o materiálně technickou základnu Sovětského svazu.

Československo je socialistický stát, neoddělitelná součást světové socialistické soustavy. Z geografického hlediska leží na hranici třídně rozdělené Evropy, na hranici dvou protikladných společenských soustav. Spolu s NDR se současně nachází na hranici vojensky rozdělené Evropy. Naše armáda je tedy v přímém dotyku s vojenskými silami agresivního Severoatlantického paktu, s jeho prvním strategickým sledem na území NSR, kde jsou rozmístěny hlavní vojenské síly a vojenské základny NATO. ČSSR, stejně jako československý stát v minulosti, nemá předpoklady zajistit svou obranu vlastními silami. Tento závěr nevyplyvá z pocitu malosti, ale z reálného rozložení třídních sil ve světě a takových komponentů, jako je počet obyvatelstva, velikost území, jeho tvar, strategické položení vzhledem k nepříteli, dosah a účinky moderních zbraní a náklady na jejich požítování, formy a metody vedení ozbrojeného zápasu i některá další.

Tyto skutečnosti a fakta výrazně znásobují význam a důležitost naší příslušnosti k Varšavské smlouvě. Upevňování jednoty této koalice tvoří jednu z dominant a osu vojenské politiky KSČ. Proto také prodloužení platnosti Varšavské smlouvy o dalších 20 let s následným možným prodloužením o 10 let, které bylo podepsáno 26. dubna roku 1985 ve Varšavě, je mimořádně významné pro tvorbu a realizaci vojenské politiky KSČ ve druhé polovině osmdesátých let. Československu se tak dostalo dlouhodobých záruk a jistot pro mírové budování a obranu rozvinuté socialistické společnosti v dalších letech.

Spolu s plněním náročných úkolů v rozvoji národního hospodářství ČSSR položil XVII. sjezd KSČ značný důraz také na prohlubování socialistických společenských vztahů, zdokonaňování politického systému a rozvíjení socialistické demokracie. V souladu s tím logicky vyvstala řada kvalitativně nových úkolů branného charakteru jednotlivých článků politického systému státu a vojenských úkolů branného systému ČSSR. Společenské organizace Národní fronty ve své činnosti budou muset více využívat vytvořených podmínek a možností výchovy a působení na různé sociální i věkové skupiny obyvatelstva. Kvalitativně nové, vyšší úkoly společnosti, jak zdůraznil XVII. sjezd KSČ, si přímo vyžadují řešit formalismus a kampaňovitost v práci a posílit ideově výchovnou činnost zejména v působení na mládež.

Jádrem branného systému ČSSR tvoří ozbrojené síly, jejichž hlavním článkem je ČSLA. V souladu s vývojem společnosti a potřebami vyplývajících ze složité mezinárodní, zejména vojenskopolitické situace, podstatně stouply nároky na další zvyšování kvality bo-

jeu z CASA

je to CAA

ové a mobilizační pohotovosti armády, důsledné a podstatně rychlejší uplatňování poznatků socialistické vojenské vědy a vědeckotechnického rozvoje v podmínkách vojenské organizace. Probíhající proces modernizace armády je typický zejména rostoucím stupněm automatizace s využitím elektroniky, jemné mechaniky a elektromechanických, hydraulických a pneumatických systémů a prvků. Pozornost vojenské politiky KSČ se zaměřila na zabezpečení vysoké úrovně ve vývoji a výrobě zbraní a vojenské techniky, na přednostní rozvoj takových prostředků ozbrojeného boje, na nichž především závisí síla ozbrojených sil a které jsou v současné době schopny neadekvátněji a všestranně uspokojovat rostoucí potřeby obrany ČSSR v rámci Varšavské smlouvy.

*bepečení
militární*

V tomto směru je vysoce aktuální Leninova myšlenka, „... že armáda, která se nevíčí: ve zvládnutí všech druhů zbraní, všech bojových prostředků a metod, jimiž disponuje nebo může disponovat nepřítel, počíná si pošetile, ba zločinně.“ (Lenin, V. I.: Vybrané spisy č. 5. Svoboda 1974, s. 81.)

V celém tomto procesu výstavby armády v osmdesátých letech se prudce zvýrazňuje úloha člověka. V souladu s tím rostou nároky na zdokonalování řídicí a organizační práce, na podstatné upevnění vojenské kázně, zvýšení úrovně kádrové práce a všestranné přípravy a výchovy velitelského sboru. Jak zdůraznil celoarmádní stranický aktiv, v úzké vazbě s tím se projevuje nutnost posílit účinnost a intenzitu ideově politického působení na všechny příslušníky armády. Realizace těchto úkolů, které vycházejí z leninských principů výstavby socialistické armády, přímo souvisí s upevňováním pozitivního vztahu k vojenské službě a vytvářením zdravého pracovního, soudružského a kritického ovzduší v jednotkách a na pracovištích ČSLA. S tím je spjata také řešení problémů péče o lidi, vytvoření lepších podmínek pro zájmovou činnost, společenský a rodinný život vojáků z povolání — v zájmu odpovědného výkonu a upevňování vztahu k vojenskému povolání a k vojenské službě.

Celoarmádní stranický aktiv zdůraznil, že společně s těmito úkoly vystupují v současné době do popředí i požadavky, které vyplývají z realizace sociálně politických principů výstavby socialistické armády. Jde především o další upevňování spojení armády s lidem a rozvíjení bratrských internacionálních svazků se Sovětskou armádou a ostatními armádami členských států Varšavské smlouvy při respektování nutnosti dále prohlubovat vedoucí úlohu KSČ, zkvalitňování akceschopnosti armádní stranické organizace, zvyšování aktivity a angažovanosti komunistů a stranického vlivu na všechny stránky života vojsk jako prioritního předpokladu splnění vojenskopolitické linie XVII. sjezdu KSČ.

Ministr národní obrany ČSSR z tribuny XVII. sjezdu KSČ zdůraznil, že řešení těchto otázek přispívá k tomu, aby naše armáda byla tou nejlepší školou výchovy socialistického člověka, protože službu v armádě chápeme jako vyvrcholení procesu výchovy a přípravy naší mládeže k obraně vlasti.

Vyšší nároky na zabezpečování bojovosti armády a naplňování jejího výchovného poslání si vyžaduje hledání a uplatňování účinnějších forem a metod stranicko-politické práce, činnosti stranických, svazáckých a odborových organizací v ČSLA. Armádní stranická organizace a každý komunista bez výjimky musí stát v čele úsilí o zdokonalení stylu práce velitelů, politických orgánů a organizací KSČ, snah o důslednější přenesení těžiště veškeré politické, ideově výchovné a organizační práce k zabezpečování každodenního výcviku, k tomu, aby se podstatně zvýšila jeho efektivnost a zlepšily výsledky.

Cílevědomý a energický zápas za realizaci těchto úkolů v ČSLA se široce rozvinul již po 15. zasedání ÚV KSČ v červnu roku 1985. Celoarmádní porada náčelníků politick-

kých orgánů a Směrnice ministra národní obrany ČSSR a náčelníka HPS ČSLA stanovily konkrétní úkoly k realizaci jeho usnesení. Jádrem činnosti v zápase za prosazení kursu vysoké náročnosti a efektivnosti veškeré práce v armádě se staly závěry celooarmádního shromáždění v srpnu roku 1985.

Tato linie zásadního přelomu v kvalitě práce a přechodu od extenzivních forem výcviku a výchovy k intenzifikaci všech činností se setkává u rozhodující části příslušníků ČSLA s pozitivním ohlasem. Dokladem toho je, kromě jednoznačné podpory na výročních jednáních komunistů, i široký rozmach socialistického soutěžení na základě výzvy Ružomerského motostřeleckého útvaru Jána Kollára a Pražské výzvy. Cenné je, že aktivita a iniciativa lidí, jak uvedl ministr národní obrany ČSSR generálplukovník M. Václavík z tribuny XVII. sjezdu KSČ, je spjata s hlavními úkoly bojové politické přípravy i úsilím o účinnější využívání výchovných možností socialistického soutěžení. To je dobrý předpoklad k tomu, aby se v ČSLA, v čele s armádní stranickou organizací zesílil a dále vedl energický zápas za realizaci linie XVII. sjezdu KSČ. Je to také dobrý předpoklad k urychlené realizaci závěrů celooarmádního stranického aktivu do praktického života všech příslušníků ČSLA v souladu se zásadou, kterou vyjádřil generální tajemník ÚV KSČ G. Husák v závěrečném vystoupení na společném zasedání ústředních výborů Národní fronty ČSSR, ČSR a SSR k volbám do zastupitelských sborů: „Sebelepší program, když jej lidé nechápu a nepodporují, nelze úspěšně uvést do života. Proto je tak důležité, aby lidé porozuměli, co náš program znamená pro dnešek a zítřek a co je třeba pro jeho realizaci.“ (Rudé právo, 11. 4. 1986, s. 1.)